

Başarılı Ve Başarısız Öğrencilerin Kişilik Özellikleri İle İlgili Öğretmen Ve Veli Görüşleri

H. Kağan Keskin
Karahisar İşitme Engelliler İlköğretim Okulu
kagankeskin@yahoo.com

Şenay Yapıcı
AKÜ Eğitim Fakültesi
syapici@aku.edu.tr

Özet

Bu araştırma, ilköğretimin 2. Kademesindeki başarılı ve başarısız öğrencilerin kişilik özelliklerinin aile ve öğretmenleri tarafından ne kadar tanındığını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda; Afyon merkezindeki bütün ilköğretim okullarında görevli öğretmenler ile öğrenimini sürdüren öğrencilerin velilerinin oluşturduğu çalışma evreninden seçilen 80 öğrencinin velisine ve 39 öğretmene, öğrencilerin kişilik özellikleri ile ilgili 48 maddelik anket uygulanarak bir çalışma yapılmıştır.

Başarılı öğrencilerin kişilik boyutlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında, öğretmenlerin öğrencilerini; dışadönük, duyumsama, düşünme ve yargılama boyutunda algıladıkları görülmektedir.

Başarısız öğrenciler, öğretmenleri ve velileri tarafından dışadönük, sezgisel, düşünme ve yargılama kişilik boyutlarında algılanmışlardır. Ancak, değerlendirmelerde başarısız öğrencilerin velileri, öğretmenlere göre daha fazla kararsız kalmışlardır.

İlköğretim 2. kademesindeki başarılı ve başarısız öğrencilerin kişilik özellikleri ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri karşılaştırıldığında öğretmenlerin daha objektif oldukları görülmektedir.

Öğretmenlerin branşlarına göre anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır. Fen Bilgisi, İngilizce ve Matematik öğretmenleri, Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenlerine göre daha gerçekçi ve tutarlı bir tavır ortaya koymuşlardır.

Başarılı ve başarısız öğrenci velilerinin görüşleri karşılaştırıldığında başarılı öğrencilerin velileri, başarısız öğrencilerin velilerine göre daha objektif yaklaşımlar göstermişlerdir.

Anahtar Kelimeler

İlköğretim, başarı, başarısızlık, öğrenci, kişilik.

Teachers' and Parental Views on Personality Characteristics of Successful and Failing Students

Abstract

By making a questionnaire, a research has been made the 80 students who have education in the second step the primary school on 39 teachers and on the students parents about the students personal characteristics. This research aims to find out the personal characteristics of the succesful students and the less succesful ones and how many of these characteristics are known by their parents and teachers.

In Afyon all the primary school teachers, all the students and their parents take part in this research.

When we look at the opinion of the teachers about succesful students, it's seen that they perceive them extraversion and in dimension of sensory, thought and judge.

Less succesful ones are perceived extraversion in the dimension of thought, feeling and judge. But in the evaluation the less succesful students parents are more irresolute then the teachers.

When the opinions of teachers and the parents about the succesful and the less succesful students of the primary schools second step are compared, it's seen that the teachers are more objective than the parents.

Meaningful differences are seen according to the teachers branches, science, English, Math teachers bring up more realistic and consistn't attitude than the Social Studies and Turkish teachers.

When the opinions of succesful and less succesful parents are compared, it's seen succesful students parents are more objective than the less succesful students parents.

Keywords

Primary school, successful, less successful, student, personality.

Giriş

İnsan, içinde yaşadığı zaman dilimine uyum sağlama sürecinde toplumsal yaşamla ilgili yeterli niteliklere sahip olmak zorundadır. İnsanın bu süreçte sağlıklı olarak ilerlemesinin yolu, onun ancak başarılı bir birey olmasından geçmektedir. Başarılı olan engelleri aşarken, başarısız olanlar günlük doyumlarla yetinip kalmak zorundadırlar. Günümüzde önemi daha da vurgulanan “başarı” nedir? Başarı, genel olarak birey için anlamlı olan amaçların, yapılmış günlük programlarla adım adım gerçekleşmesidir (Baltaş, 1997).

İçinde yaşadığımız kültürde, insanların çoğunlukla başarıya göre değerlendirildikleri görülmektedir. Bu değerlendirme zamanla kültürel bir baskı halini almaktadır. Bu kültürel baskının hissedilmesi ise ilkokul yıllarından itibaren başlamakta ve çocuklar başarılı ve başarısız olarak adlandırılmaktadırlar (Baran, 1995)

Okul başarısı, akademik açıdan gösterilen üstünlüğe göre saptanan bir göstergedir. Okul, bilişsel gelişimin sağlandığı, bilginin kazanıldığı, akademik üstünlüğe ulaşmak için ortamın hazırlandığı bir yerdir. Üstün olarak kabul edilen notlar okul başarısını; bu notların altında olan notlar ise okul başarısızlığını ifade eder. Öğrencilerin başarılı ve başarısız olarak nitelendirilmesinde derslerde alınan notların oranı davranışların değerlendirilmesine göre daha etkilidir. Sınıfta sürekli yaramazlık yapan fakat, notları çok iyi olan bir öğrencinin davranış notlarının da iyi olduğu toplumsal yaşamda sıklıkla gözlemlenebilen bir olgudur.

Ergenlik dönemi öğrencileri içinde buldukları gelişim kuşağı itibarıyla arkadaşlarına bağlı ve samimidirler. Bu dönemde, arkadaş grubu tarafından kabul görmek gençler ve çocuklar için güçlü bir ihtiyaçtır. Arkadaş grubunun özel değerlerine bağlı olarak eğitimsel istekler ya güçlenir ya da azalır. Bireyin eğitimsel istekleri, arkadaşlarının eğitimsel istekleri ile uyum içindedir. Bu şekilde başlayan ilişkilerde söz konusu başarı olunca okulların özel durumları ve nitelikleri önem kazanmaktadır. Seçilerek belli okullara giren öğrencilerin başarıları ile herkesin rahatlıkla eğitim-öğretim alabileceği ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin başarıları farklı olabilmektedir (Özbacı ve Tiryakioğlu, 1996).

Öğrenci başarısını etkileyen faktörler; bireyin kendisi ve çevresiyle ilgili olanlar diye iki grup altında toplanabilir. Çevresiyle ilgili olanlardan bir tanesi aile ortamıdır. Ailenin sosyo-kültürel yapısı, ekonomik yapısı ve ailedeki geçimsizlikler gibi etkenler öğrenci başarısını doğrudan etkileyen faktörlerdir (Kepçeoğlu, 1995). Ayrıca, çocuğun yeterli ilgi ve sevgi görmediği aile ortamındaki geçimsizlikler ve dengesizlikler çocuğun çalışmasını olumsuz yönde etkilemektedir (Yavuzer, 1992).

Okul da öğrenci başarısını doğrudan etkileyen faktörlerden birisidir. Okulun araç, gereç, altyapı ve diğer malzemeler açısından yeterlilik göstermesi gerekmektedir. Bunlardan farklı olarak öğretmen ve idarecilerin sergiledikleri değişik tutumlarda, öğrenci başarısını etkileyen faktörler arasında gösterilebilir (Başaran, 1994).

Bireyin başarısını etkileyen faktörlerden, kendisi ile ilgili olanlar; öğrencinin kişilik özellikleri ile zihinsel, fiziksel, duygusal olgunluğu ve uyum, kaygı, motivasyon düzeyidir.

Kişilik, bireyi diğerlerinden ayırt eden ve kendine özgü davranışların bütünüdür (Cüceloğlu, 1996; Morgan, 1986; Köknel, 1985). Kişilik, farklı yaklaşımlarla incelenmiş ve araştırılmıştır: Psikanalitik yaklaşım, Sosyal Öğrenme yaklaşımı, Benlik yaklaşımı ve Özellik yaklaşımı (Atkinson, Atkinson ve Hilgard, 1995; Cüceloğlu, 1996)

Özellik yaklaşımına göre, bireyin kişiliği, temel özelliklerinin sentezidir. Özellik yaklaşımı ile bireyin kişilik yapısına daha çok boyutlu olarak bakılması ve istatistiksel tekniklerin geliştirilmesi sağlanmıştır. Bunlardan birisi, Jung’un görüşleri temele alınarak

Hedges tarafından geliştirilen ölçme aracıdır (Hedges,1997). Jung, kişilikte dışadönüklük ve içedönüklük olarak iki temel tutum veya yönelim olduğunu ileri sürer. Jung'a göre, insanda dört temel psikolojik işlev vardır: düşünme, hissetme, duyumsama ve sezme. İçedönüklük-dışadönüklük tutumları, dört temel işlevle birlikte düşünülünce sekiz ayrı kişilik tipi ortaya çıkar: Düşünen dışadönük, hisseden dışadönük, duyumsayan dışadönük, sezgisel dışadönük, düşünen içedönük, hisseden içedönük, duyumsayan içedönük ve sezgisel içedönük tipler (Evrin, 1967; Yanbastı, 1990). Hedges ve ekibi, Jung'un kişilik tiplerini temele alarak ölçme aracı geliştirip uygulamışlar ve dört temel kişilik boyutunda sekiz kişilik tipinin özelliklerini sıralamışlardır (Hedges, 1997):

1. Dış dünyaya yönelim: Dışadönük-içedönük,
2. Dış dünyayı algılama ve bilgi kazanma yönelimi: Duyumsama-sezgisellik,
3. Karar verme ve uygulama yönelimi: Düşünme-hissetme,
4. Yaşama yönelim: Yargılama-algılama.

Kişilik özellikleri ile başarılı olmak arasında bir ilişki olup olmadığı, değişik açılardan ele alınarak incelenen bir konudur. Başarılı bireylerin genel olarak; kendini tanıyan, sorumluluk alabilen, amacını belirleyen, bir problem karşısında iyice düşünerek hareket eden, zamanı iyi kullanan, dinlemeyi, gözlemeyi, susmayı bilen, yardım isteyebilen, başarılarıyla övünen ve başarısızlık karşısında yılmadan çalışmalarına devam eden, sebepleri dışında değil içinde arayan, kendini bir işe adayabilen ve kararlı olan bireyler olduğu belirtilmektedir (Köse, 1998; Baltaş, 1997; Davaslıgil, 1990).

Akademik başarı ya da başarısızlık boyutunda düşünülürse, başarılı öğrencilerin; neşeli, daha kolay uyum sağlayan, sosyal ve mantıklı davranan bireyler olduğu, başarısız öğrencilerin ise; içine kapanık, uyumsuz, kötümser ve öfkeli oldukları belirtilmektedir (Özben,1996, Saral, 1993). Bir öğrenci belli bir akademik çalışmada, mevcut yeteneklerini yeterince geliştirememişse, kendi potansiyelinin yeterli olmadığı yargısına varabilir. Bu noktada öğrencinin kendini olumlu olarak algılayamamasından dolayı bir başarısızlık ortaya çıkacaktır (Arseven, 1986). Öğrencinin benlik algısı önemlidir ve bu algı oluşurken, anne-baba ile öğretmenlerin ona yönelik algı ve tutumları da etkili olmaktadır. Bilgin, yaptığı araştırma sonucunda, annelerin çocuklarını, babaya oranla daha iyi algıladıklarını, ancak, bunun yeterli düzeyde olmadığını ortaya koymuştur (Bilgin, 1997). Öğretmenler, öğrencilerin yetenekli olduklarına inandıkları zaman, kendi kararlarını doğrulamak için öğrencilerin yetenek düzeyi ne olursa olsun, onların başarısını artırıcı tüm yolları kullanarak ve tüm dikkatleri onların başarısına yönelterek beklenen başarıya ulaşmalarını sağlamaktadırlar (Ülgen, 1994).

Araştırmanın Amacı: Bu araştırma, ilköğretim 2. Kademesindeki başarılı ve başarısız öğrencilerin kişilik özelliklerinin velileri ve öğretmenleri tarafından ne kadar tanındığını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Yöntem

Bu araştırma, betimsel alan araştırmasıdır.

Araştırmanın örneklemi, Afyon il merkezindeki ilköğretim okullarının 2. Kademesinde 6., 7. ve 8. sınıflarda okuyan 80 öğrencinin velileri ve bu öğrencilerin Matematik , Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen bilgisi ve Yabancı Dil derslerine giren 39 öğretmen ile sınırlıdır.

Başarılı ve başarısız öğrencilerin belirlenmesinde kullanılan ölçüt, öğretmenlerin verdiği karne notlarıyla oluşan 1. dönem başarı ortalamasıdır.

Veri toplama aracı olarak Patricia HEDGES'in "Kişiliğinizi Tanımanın Yolları" (Hedges, 1997) adlı yapıtından yararlanarak, dışadönük-içedönük, duyumsama-sezgisel, düşünme-hissetme ve yargılama-algılama boyutlarını ölçecek şekilde taslak anket hazırlanmış; uzman kanısına sunulmuş ve 20 öğrenci velisi ile bu öğrencilerin derslerine giren Matematik, Türkçe, Sosyal Bilgiler Fen Bilgisi ve Yabancı dil öğretmenlerine uygulanıp görüşleri alınarak ankete son biçimi verilmiştir.

Ankette; dışadönük, içedönük, duyumsama, sezgisel, düşünme, hissetme, yargılama ve algılama kişilik boyutlarını ölçen toplam 48 yargı bulunmaktadır. Her bir kişilik boyutunu ölçmeye yönelik ankette 6'şar yargı yer almaktadır.

Seçenekler "Tamamıyla Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Tamamıyla Katılmıyorum" şeklinde beş grupta sunulmuştur.

Örneklemdaki her öğrencinin derslerine giren Matematik, Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen bilgisi ve Yabancı Dil branşlarındaki öğretmenlere anketler dağıtılarak veriler toplanmıştır. Örneklemdaki 100 öğrenci velisine ise aynı boyutları ölçmeye yönelik ancak velinin cevaplayabileceği nitelikte benzer yargıları içeren anketler sunularak verileri elde edilmiştir.

Verilerin toplanması aşamasında, başarılı 17 öğrenci velisinin anketleri geri dönmediği için değerlendirmeye alınmamıştır. Aynı şekilde başarısız 3 öğrencinin anketleri geri dönmediği için değerlendirme işlemlerine dahil edilmemiştir. Böylece 80 öğrenci ile ilgili, 39 öğretmen ve 80 velinin doldurduğu anketlerden elde edilen veriler üzerinde istatistiksel işlemler yapılmıştır.

Veriler, her öğrencinin velisi ve öğretmenlerince verilen cevaplar, aynı satıra girilerek elde edilmiştir. Daha sonra, her öğrenci için sekiz kişilik boyutu ile ilgili toplam puanları hesaplanmış ve öğrencinin her boyutta yer alan altı davranışın kaç tanesine sahip olduğunu anlamak için toplam puan, en yüksek cevabın değeri 5 olduğundan 5'e bölünmüştür; en yüksek değer 6, en düşük değer ise 1,2'dir.

Elde edilen veriler "SPSS 8.0 for Windows" istatistik programı ile işleme tâbi tutulmuştur (Ergün, 1995).

Değişkenlere göre F ve t testi uygulanmıştır.

Bulgu Ve Yorumlar

1. İlköğretim 2. Kademesindeki Başarılı Öğrencilerin Kişilik Özellikleri İle İlgili Öğretmen Ve Veli Görüşleri

Başarılı öğrencilerle ilgili öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgulara genel olarak bakıldığında, öğretmenlerin başarılı öğrencilerini; dışadönük, duyumsama, düşünme ve yargılama kişilik boyutlarında algıladıkları ortaya çıkmaktadır. Sadece duyumsama-sezgisel kişilik boyutunda kararsızlık göstermişlerdir.

Tablo 1: İlköğretim 2. Kademesindeki Başarılı Öğrencilerin Kişilik Özellikleri İle İlgili Öğretmen Ve Veli Görüşleri

	Öğretmen		Veli	
	A.O.	s	A.O.	s
Dışadönük	4.28	0.67	4.36	0.52
İçedönük	3.51	0.67	3.38	0.71
Duyumsama	4.41	0.50	4.69	0.45

Sezgisel	4.20	0.57	4.48	0.56
Düşünen	4.31	0.50	4.81	0.43
Hisseden	4.11	0.71	3.65	1.04
Yargısal	4.50	0.62	4.68	0.68
Algısal	3.45	0.55	3.25	0.58

N=33

Dışadönüklük ve yargılama boyutlarının yüksek çıkması dikkat çekicidir. Ayrıca, düşünme ve duyumsama boyutlarında yüksek puan çıkması, başarılı insanlardaki mantıklı hareket etme, gerçekleri olduğu gibi kabul etme ve duygusallığa çok fazla önem vermeme gibi özelliklerin, başarılı öğrencilerde de mevcut olduğu ve başarılı olmanın temellerinin, bu dönemlerde atıldığı ileri sürülebilir.

Başarılı öğrencileri dışadönük olarak algılama yönünde öğretmenler ile velilerin görüşleri arasında paralellik bulunmaktadır. Başarılı insanlarda görülen geniş bir arkadaş çevresi, sosyal aktivite ve eğlence-çalışma ilişkilerinin dengeli olduğu yönündeki özellikleri, öğretmen ve veliler tarafından fark edilmiş ve bu şekilde görüş belirtmiş olabilirler.

2. İlköğretim 2. Kademesindeki Başarısız Öğrencilerin Kişilik Özellikleri İle İlgili Öğretmen Ve Veli Görüşleri

Başarısız öğrencilerde, öğretmen tarafından değerlendirilen kişilik boyutu, dışadönük, duyumsama, hissetme ve yargılamadır. Düşünme boyutundaki bireyler, karar verme ile ilgili her alternatifini göz önünde bulundurlar ve sonuçların adil ve anlaşılabilir olması ile ilgilenirler. Oysa, hissetme boyutundaki bireyler kararlarını verirken diğer insanların bundan nasıl etkilendiğini düşünürler. Kararsız kalan öğretmenler başarısız öğrencilerin öğretmenleridir.

Tablo 2: İlköğretim 2. Kademesindeki **Başarısız** Öğrencilerin Kişilik Özellikleri İle İlgili Öğretmen Ve Veli Görüşleri

	Öğretmen		Veli	
	A.O.	s	A.O.	s
Dışadönük	4.00	0.78	4.55	0.66
İçedönük	3.75	0.74	3.81	0.73
Duyumsama	4.04	0.67	4.62	0.49
Sezgisel	3.76	0.60	4.18	0.57
Düşünen	4.00	0.67	4.61	0.47
Hisseden	4.25	0.72	4.68	0.71
Yargısal	4.10	0.86	4.96	0.64
Algısal	3.82	0.62	3.55	0.89

N= 47

Veliler tarafından öğrenciler; dışadönük, duyumsama, yargılama kişilik boyutlarında algılanmışlardır. Başarısız öğrencilerin değerlendirilmesinde velilerle öğretmenlerin görüşleri arasında, karar verme boyutu ile ilgili düşünme-hissetme kişilik özellikleri hariç diğerlerinde paralellik vardır.

Öğrencinin hangi kişilik özelliğine sahip olduğu konusunda, kararsız kalma oranının başarısız öğrencilerin gerek velilerinde gerekse öğretmenlerinde, başarılı gruba göre daha

fazla ortaya çıkması dikkat çekicidir. Buradan yola çıkarak; hem öğretmenlerinin hem de velilerinin, başarılı öğrencilere başarısız gruba göre daha tutarlı ve gerçekçi bir yaklaşım içinde oldukları sonucuna varılabilir.

3. İlköğretim 2. Kademesindeki Başarılı Ve Başarısız Öğrencilerin Kişilik Özellikleri İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Branşlara Göre Karşılaştırılması

t testi sonuçlarına göre başarılı ve başarısız öğrencilerin dışadönük ve içedönük kişilik özellikleri ile ilgili Fen Bilgisi öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır.

Fen Bilgisi öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin dışadönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,35; içedönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,33 'dür. Yine Fen Bilgisi öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin dışadönük boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,81; içedönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,70 'dir.

Bu bulgulara göre Fen Bilgisi öğretmenlerinin başarılı öğrencileri, başarısız öğrencilere göre dışadönük olarak algıladıkları ileri sürülebilir.

t testi sonuçlarına göre başarılı ve başarısız öğrencilerin dışadönük kişilik özellikleri ile ilgili İngilizce öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Başarılı ve başarısız öğrencilerin içedönük kişilik özellikleri ile ilgili İngilizce öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin dışadönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,50; içedönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,34 'dür. Yine İngilizce öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin dışadönük boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,46; içedönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,66 'dir.

Bu bulgulara göre İngilizce dersinin anlama ve ifade ağırlıklı olması ve sınıf içi aktiviteyi daha fazla gerektirmemesi nedeniyle, başarılı öğrencileri İngilizce öğretmenleri daha dışadönük olarak algılamış olabilirler.

t testi sonuçlarına göre başarılı ve başarısız öğrencilerin dışadönük ve içedönük kişilik özellikleri ile ilgili Matematik öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır.

Matematik öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin dışadönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,36; içedönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,17 'dir. Yine Matematik öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin dışadönük boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,84; içedönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,70 'dir.

Bu bulgulara göre Matematik öğretmenlerinin her iki gruptaki öğrencileri ağırlıklı olarak dışadönük kişilik boyutunda değerlendirdikleri ileri sürülebilir. Dışadönük algılama oranı başarılı öğrencilerde daha yüksektir. Buradan hareketle başarısız öğrencilerin içinde buldukları sınıfın ve okulun öğretilen ölçü olarak kullanıldığı ve objektif olmadığı ileri sürülebilir.

t testi sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin öğrencilerin dışadönük kişilik boyutuna verdikleri değerlere bakıldığında 0,01 düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu görülür. Başarılı ve başarısız öğrencilerin içedönük kişilik özellikleri ile ilgili Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin dışadönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,95; içedönük boyutundan aldıkları

puanların aritmetik ortalaması ise 3,75 'dir. Yine Sosyal Bilgiler öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin dışadönük boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,60; içedönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 4,10 'dur.

Her iki öğrenci grubunda da öğretmenlerin daha dışadönük algıladıkları görülmektedir. Ancak oranlama yapıldığında, başarısız öğrencilerin başarılı öğrencilere göre daha dışadönük algılandığı görülmektedir. Başarısız öğrencilerin kişilik özellikleri konusunda sürekli uç noktalarda olduğu, ancak başarılı öğrencilerde kişilik özelliklerinin biraz daha oturmuş ve dengeli olma eğiliminde bir grafik çizdiği söylenebilir.

Türkçe öğretmenlerine göre içedönük kişilik boyutunda başarılı ve başarısız öğrenciler arasında 0,01 düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır. Yine Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin dışadönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,25; içedönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,97 'dir. Yine Türkçe öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin dışadönük boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,29; içedönük boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,58 'dir.

Ancak, dışadönük kişilik boyutunda anlamlı bir ilişkiye ulaşılmamıştır. Aritmetik ortalamalara baktığımızda başarısız öğrencilerin yüksek sonuçlar elde ettiği görülmüştür. Buradan hareketle dışadönük kişilik boyutundaki aktifliğin başarısız öğrencilerin Türkçe öğretmenlerince ilgisizlik ve yaramazlık gibi kavramlarla karıştırıldığı ihtimali ileri sürülebilir.

t testi sonuçlarına göre başarılı ve başarısız öğrencilerin duyumsama ve sezgisel kişilik özellikleri ile ilgili Fen Bilgisi öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır.

Fen Bilgisi öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin duyumsama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,50; sezgisel boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 4,44 'dür. Yine Fen Bilgisi öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin duyumsama boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,92; sezgisel boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,48 'dir.

Bu bulgulara göre Fen Bilgisi öğretmenlerinin başarılı öğrencileri, başarısız öğrencilere göre hem duyumsama, hem de sezgisel yönlerini güçlü olarak algıladıkları ileri sürülebilir. Her iki öğrenci grubunun duyumsama kişilik özellikleri, sezgisel kişilik özelliğine göre daha güçlü çıkmıştır. Aritmetik ortalamalara bakıldığında, başarılı öğrencilerin duyumsama ve sezgisel kişilik boyutlarına ilişkin değerlerin başarısız öğrencilere göre daha yüksek çıktığı görülebilir. Başarılı öğrencilerin bu noktada başarısız öğrencilerden ayrılmasının nedeni olarak, başarılı bireyde görülen kişilik özelliklerine sahip oldukları ve Fen Bilgisi öğretmenleri tarafından objektif olarak değerlendirildikleri ileri sürülebilir.

t testi sonuçlarına göre başarılı ve başarısız öğrencilerin duyumsama ve sezgisel kişilik özellikleri ile ilgili İngilizce öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır.

İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin duyumsama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,55; sezgisel boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 4,30 'dur. Yine İngilizce öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin duyumsama boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,41; sezgisel boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,29 'dur.

Bu bulgulara göre İngilizce öğretmenlerinin başarılı öğrencileri, başarısız öğrencilere göre hem duyumsama, hem de sezgisel yönlerini güçlü olarak algıladıkları ileri sürülebilir. Her iki öğrenci grubunun duyumsama kişilik özellikleri, sezgisel kişilik özelliğine göre daha güçlü çıkmıştır. Aritmetik ortalamalara bakıldığında, başarılı öğrencilerin duyumsama ve sezgisel kişilik boyutlarına ilişkin değerlerin başarısız öğrencilere göre daha yüksek çıktığı

görülebilmektedir. Başarılı öğrencilerin bu noktada başarısız öğrencilerden ayrılmasının nedeni olarak, başarılı bireyde görülen kişilik özelliklerine sahip oldukları ve İngilizce öğretmenleri tarafından objektif olarak değerlendirildikleri ileri sürülebilir.

t testi sonuçlarına göre başarılı ve başarısız öğrencilerin duyumsama ve sezgisel kişilik özellikleri ile ilgili Matematik öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır.

Matematik öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin duyumsama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,64; sezgisel boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 4,28 'dir. Yine Matematik öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin duyumsama boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,16; sezgisel boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,77 'dir.

Bu bulgulara göre Matematik öğretmenlerinin başarılı öğrencileri, başarısız öğrencilere göre hem duyumsama hem de sezgisel yönlerini daha güçlü olarak algıladıkları ileri sürülebilir. Buradan hareketle; Fen Bilgisi, İngilizce ve Matematik derslerinin sınıf içi aktiviteyi ve üst düzey bilişsel işlemleri daha fazla gerektirmesi; bunu sonucunda da öğrencilerin başarı ya da başarısızlıklarının daha somut olarak gözlenmesi ileri sürülebilir.

t testi sonuçlarına göre; başarılı ve başarısız öğrencilerin sezgisel kişilik özellikleri ile ilgili Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Yine, t testi sonuçlarına göre başarılı ve başarısız öğrencilerin duyumsama kişilik özellikleri ile ilgili Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı farklılık yoktur.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin duyumsama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,26; sezgisel boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,72 'dir. Yine Sosyal Bilgiler öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin duyumsama boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,49; sezgisel boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 4,31 'dir.

t testi sonuçlarına göre; başarılı ve başarısız öğrencilerin sezgisel kişilik özellikleri ile ilgili Türkçe öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Yine, t testi sonuçlarına göre başarılı ve başarısız öğrencilerin duyumsama kişilik özellikleri ile ilgili Türkçe öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin duyumsama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,10; sezgisel boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 4,27 'dir. Yine Türkçe öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin duyumsama boyuttan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,20; sezgisel boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,96 'dır.

Türkçe öğretmenlerinin başarılı ve başarısız öğrencilerin duyumsama ve sezgisel kişilik boyutları ile ilgili verdikleri değerler Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin verdikleri değerlerle paralellik göstermektedir. Türkçe ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin öğrencilerini sadece ders etkinliği yönünden gözledikleri ileri sürülebilir.

t testi sonuçlarına göre başarılı ve başarısız öğrencilerin düşünme kişilik özellikleri ile ilgili Fen Bilgisi öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Yine, T testi sonuçlarına göre başarılı ve başarısız öğrencilerin hissetme kişilik özellikleri ile ilgili Fen Bilgisi öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır.

Fen Bilgisi öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin düşünme boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,43; hissetme boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,74 'dür. Yine Fen Bilgisi öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin düşünme boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,79; hissetme boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 4,06 'dır.

Bu bulgulara göre Fen Bilgisi öğretmenlerinin öğrencilerini değerlendirmede, bilişsel aktivitelerinin yanı sıra deneysel çalışmalarda davranışlarını da göz önünde bulundukları ve daha objektif bir sonuca ulaştıkları ileri sürülebilir.

t testi sonuçlarına göre; başarılı ve başarısız öğrencilerin düşünme kişilik özellikleri ile ilgili Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Yine, t testi sonuçlarına göre başarılı ve başarısız öğrencilerin hissetme kişilik özellikleri ile ilgili Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin düşünme boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,07; hissetme boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 4,52 'dir. Yine Sosyal Bilgiler öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin düşünme boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,50; hissetme boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 4,70 'dir.

Bu bulgulara göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin öğrencilerin sadece akademik yönleri ile ilgilendikleri ve bireysel farklılıklara dikkat etmedikleri ileri sürülebilir.

t testi sonuçlarına göre başarılı ve başarısız öğrencilerin düşünme ve hissetme kişilik özellikleri ile ilgili Türkçe öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin düşünme boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,10; hissetme boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 4,19 'dur. Yine Türkçe öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin düşünme boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,11; hissetme boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 4,32 'dir.

Bu bulgulara göre Türkçe öğretmenlerinin, öğrencileri tanıma konusunda yeterince objektif olmadıkları ileri sürülebilir.

t testi sonuçlarına göre; Fen Bilgisi öğretmenlerinin başarılı öğrencilere, yargılama ve algılama kişilik boyutları hakkında verdikleri değerlere bakıldığında, 0,001 düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmaktadır.

Fen Bilgisi öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin yargılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,39; algılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,57 'dir. Yine Fen Bilgisi öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin yargılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,89; algılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,61 'dir.

Önceki verilerde dikkate alındığında başarılı öğrencilerin en belirgin ve kendini hissettiren kişilik boyutunun yargılama kişilik boyutu olduğu ileri sürülebilir.

t testi sonuçlarına göre; yargılama ve algılama kişilik boyutlarında, hem başarılı hem de başarısız öğrencilere İngilizce öğretmenlerinin verdikleri değerler arasında 0,001 düzeyinde anlamlı bir ilişkiye ulaşılmıştır.

İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin yargılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,52; algılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,01 'dir. Yine İngilizce öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin yargılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,40; algılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,98 'dir.

İngilizce öğretmenleri başarısız öğrencileri algılama boyutunda değerlendirirken, başarılı öğrencileri de yargılama boyutunda değerlendirmişlerdir. Yargılama boyutunun başarılı öğrencilerde daha etkin bir şekilde kendini hissettirmesi diğer öğretmenlerinde görüşleri ile paralellik göstermiştir.

t testi sonuçlarına göre; başarılı ve başarısız öğrencilerin yargılama kişilik özellikleri ile ilgili Matematik öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık

vardır. Yine, t testi sonuçlarına göre; başarılı ve başarısız öğrencilerin algılama kişilik özellikleri ile ilgili Matematik öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Matematik öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin yargılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,98; algılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,61 'dir. Yine Türkçe öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin yargılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,36; algılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,83 'dür.

Yapılan işleri planlama, sonuçları açık ve net olarak görme vb. özellikler yargılama kişilik boyutunun en bariz özellikleri arasındadır. Matematik işlemlerinde bu kişilik özelliğini ortaya çıkaracak işlem, mantık yürütme, tahminleri doğrulama gibi olayların sıkça yaşanması bu özelliğin ortaya çıkmasını ve kendini hissettirmesini artırıcı etkenler olabilir.

t testi sonuçlarına göre; başarılı ve başarısız öğrencilerin algılama kişilik özellikleri ile ilgili Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır. Yine, t testi sonuçlarına göre; başarılı ve başarısız öğrencilerin yargılama kişilik özellikleri ile ilgili Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin yargılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,35; algılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,53 'dür. Yine Sosyal Bilgiler öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin yargılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,51; algılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 4,32 'dir.

t testi sonuçlarına göre; başarılı ve başarısız öğrencilerin yargılama ve algılama kişilik özellikleri ile ilgili Türkçe öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre başarılı öğrencilerin yargılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,24; algılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,51 'dir. Yine Türkçe öğretmenlerine göre başarısız öğrencilerin yargılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4,32; algılama boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ise 3,37 'dir.

Bu bulgulara göre Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerini, yargılama ve algılama kişilik boyutlarında yeterince tanıyamadıkları ileri sürülebilir.

4. İlköğretim 2. Kademesindeki Başarılı Ve Başarısız Öğrencilerin Kişilik Özellikleri İle İlgili Veli Görüşlerinin Karşılaştırılması

t testi sonuçlarına göre; başarılı ve başarısız öğrencilerin dışadönük kişilik özellikleri ile ilgili veli görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Yine, T testi sonuçlarına göre; başarılı ve başarısız öğrencilerin içedönük kişilik özellikleri ile ilgili velilerin görüşleri arasında 0.01 düzeyinde anlamlı farklılık vardır.

Başarılı öğrencilerin dışadönük kişilik boyutu ile ilgili veli görüşlerinin aritmetik ortalaması 4,36; içedönük boyutu ile ilgili görüşlerinin aritmetik ortalaması ise 3,38 'dir. Başarısız öğrencilerin dışadönük kişilik boyutu ile ilgili veli görüşlerinin aritmetik ortalaması 4,55; içedönük boyutu ile ilgili görüşlerinin aritmetik ortalaması ise 3,81 'dir.

Bu bulgulara göre hem başarılı öğrencilerin hem de başarısız öğrencilerin velileri çocuklarını daha dışadönük olarak algıladıkları ileri sürülebilir.

Bulgulardan hareketle velilerin çocuklarını ev ortamında gözlediklerinden, başarılı ve başarısız olmasına bakmaksızın daha dışadönük olarak algıladıkları düşünülebilir. Bunun da çocukların; ev ortamında diğer ortamlara göre daha rahat hareket etmeleri ve kendilerini daha güven içerisinde hissetmelerinden kaynaklandığı ileri sürülebilir.

Başarılı öğrencilerin duyumsama kişilik boyutu ile ilgili veli görüşlerinin aritmetik ortalaması 4,69; sezgisel boyutu ile ilgili görüşlerinin aritmetik ortalaması ise 4,48 'dir. Başarısız öğrencilerin duyumsama kişilik boyutu ile ilgili veli görüşlerinin aritmetik ortalaması 4,62; sezgisel kişilik boyutu ile ilgili görüşlerinin aritmetik ortalaması ise 4,18 'dir.

Bu bulgulara göre veliler çocuklarını ağırlıklı olarak duyumsama boyutunda değerlendirmişlerdir. Ancak bu değerlendirmede anlamlı bir ilişkiye ulaşılamamıştır. Diğer taraftan veliler çocuklarını sezgisel kişilik boyutunda değerlendirmiş ve alınan sonuçlara bakıldığında 0,01 düzeyinde anlamlı bir ilişkiye ulaşılmıştır. Duyumsama boyutunda aritmetik ortalamaların yüksek çıkmasının ve anlamlı bir ilişkiye ulaşılamamasının nedeni olarak, velilerin çocuklarını bu kişilik boyutunda görmek istemeleri ve bu isteklerini ölçme aracına yansıtarken hissi davranmış olabilecekleri ileri sürülebilir.

Başarılı öğrencilerin düşünme kişilik boyutu ile ilgili veli görüşlerinin aritmetik ortalaması 4,81; hissetme kişilik boyutu ile ilgili görüşlerinin aritmetik ortalaması ise 3,65 'dir. Başarısız öğrencilerin düşünme kişilik boyutu ile ilgili veli görüşlerinin aritmetik ortalaması 4,61; hissetme kişilik boyutu ile ilgili görüşlerinin aritmetik ortalaması ise 4,68 'dir.

Bu bulgulara göre velilerin çocuklarını düşünme kişilik boyutunda değerlendirmede objektif olmadıkları ileri sürülebilir. Aynı şekilde, aritmetik ortalamalara bakıldığında başarısız öğrencilerin velileri her iki kişilik boyutunda da birbirlerine yakın değerler vermişlerdir. Genel olarak bireylerde bu kişilik boyutlarından birisinin daha kuvvetli çıkması beklenir. Buradan hareketle başarılı öğrencilerin velilerinin çocuklarını, başarısız öğrencilerin velilerinden daha iyi tanıdıkları ileri sürülebilir. Diğer bir deyişle, öğrencinin başarısında ve kişiliğinin oluşmasında velilerin çocuklarına karşı davranışlarının ve ilgilerinin etkisi daha iyi anlaşılabilir. Buradan hareketle başarının rastlantısal olmadığı, aile, okul ve öğrenci üçgeninde kendini gösterdiği ileri sürülebilir.

Başarılı öğrencilerin yargılama kişilik boyutu ile ilgili veli görüşlerinin aritmetik ortalaması 4,68; algılama kişilik boyutu ile ilgili görüşlerinin aritmetik ortalaması ise 3,25 'dir. Başarısız öğrencilerin yargılama kişilik boyutu ile ilgili veli görüşlerinin aritmetik ortalaması 4,96; algılama kişilik boyutu ile ilgili görüşlerinin aritmetik ortalaması ise 3,55 'dir.

Bu bulgulara göre hem başarılı hem de başarısız öğrencilerin velileri çocukları yargılama yönünde algılamış olmasına dayanarak, velilerin çocuklarını sürekli okul ortamından farklı yerlerde gözledikleri ve akademik performanslarını öğretmenleri kadar izleyemedikleri ileri sürülebilir.

Sonuç Ve Öneriler

İlköğretim 2. kademesindeki başarılı ve başarısız öğrencilerin kişilik özellikleri ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerinin bulgularından hareketle aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Başarılı öğrencilerin kişilik boyutlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında, öğretmenler öğrencilerini dışadönük, duyumsama, düşünme ve yargılama boyutunda algılamışlardır.

Başarılı öğrencilerin kişilik boyutlarına ilişkin velilerin görüşlerine bakıldığında, veliler çocuklarını dışadönük, duyumsama, düşünme ve yargılama boyutunda algılamışlardır.

Başarılı öğrenciler, öğretmenleri ve velileri tarafından aynı kişilik boyutlarında değerlendirilmiştir. Öğretmenler ve veliler arasında, düşünme-hissetme, duyumsama-sezgisel kişilik boyutlarında değerlendirme aşamasında kararsız kalanların oranı, dışadönük-içedönük ve yargılama-algılama kişilik boyutlarına göre daha fazladır.

Başarısız öğrenciler, öğretmenleri ve velileri tarafından dışadönük, duyumsama, düşünme ve yargılama kişilik boyutlarında algılamışlardır. Ancak, değerlendirmelerde başarısız öğrencilerin velileri öğretmenlere göre daha fazla kararsız kalmışlardır.

Fen Bilgisi, İngilizce ve Matematik öğretmenleri, Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenlerine göre daha tutarlı bir tavır ortaya koymuşlardır. Sonuçlarda kararsız kalma oranı da bu iki branştaki öğretmenlerde daha fazladır.

Başarılı ve başarısız öğrenci velilerinin görüşleri karşılaştırıldığında sadece dışadönük-içedönük, düşünme-hissetme, yargılama-algılama kişilik boyutlarında ortak noktalara rastlanmıştır. Ancak genel olarak sonuçlara bakıldığında, veliler çocuklarını dışadönük, duyumsama, düşünme ve yargılama kişilik boyutlarında değerlendirmişlerdir. Başarılı öğrencilerin velileri başarısız öğrencilerin velilerine göre daha tutarlı değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Bu bulgulara göre:

- Ailelere yönelik, çocukların kişilik gelişim özellikleri ile ilgili olarak rehberlik uygulamalarının başlatılması önerilebilir.
- Branş öğretmenleri yetiştirilirken alan bilgisinin yanı sıra öğrenci tanıma teknikleri ile ilgili daha fazla bilgi verilmesi önerilebilir.
- Eğitim Fakültelerinde ve hizmet içi eğitim kurslarında öğretmenlerin öğrenciyi daha iyi tanmasına yönelik dersler konulması düşünülebilir.
- Bu konuda daha sonra araştırma yapacaklar için farklı değişkenler dikkate alınarak ve öğretmenlerin kişilik özelliklerinin de belirlenerek bir araştırma yapılması önerilebilir.
- Bu çalışmada, başarı kriteri olarak sadece öğretmenlerin vermiş olduğu notlar dikkate alındı. Bundan sonraki çalışmalarda daha farklı ölçütlerin de kullanılması önerilebilir.

Kaynakça

- Arseven, A. (1986). “Çocukta Benlik Gelişimine Ailenin Etkisi ve Çocuğun Okuldaki Başarısı”, **Eğitim ve Bilim**, 10 (60), s. 11-17.
- Atkinson, R. L. vd. (1995). **Psikolojiye Giriş I-II**, (Çev.: K. Atakay, M. Atakay ve A. Yavuz), İstanbul: Sosyal Yay.
- Baltaş, A. (1997). **Öğrenme ve Sınavlarda Üstün Başarı**, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Baran, G. (1995). “Çocuğun Okul Başarısını Etkileyen Faktörler”, **Yaşadıkça Eğitim**, 38, 13-15.
- Başaran, İ.E. (1994). **Eğitim Psikolojisi, (Modern Eğitimin Psikolojik Temelleri)**. Ankara: Gül Yayınevi.
- Başarır, D. (1990). “Ortaokul Son Sınıf Öğrencilerinde, Sınav Kaygısı, Durumluk Kaygı, Akademik Başarı ve Sınav Başarısı Arasındaki İlişki”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, S.B.E.
- Bilgin, A. (1997). “Anne-Babaların Çocukların Yetenek, İlgi ve Değerlerini Algılamaları”, **Eğitim ve Bilim**, c. 104, s. 31-40.
- Cüceloğlu, D. (1996). **İnsan ve Davranışı**, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Davaslıgil, Ü. (1990). “Üstün Çocuklar”, **Yaşadıkça Eğitim**, c. 13, s. 17-22.
- Ergün, M. (1995). **Bilimsel Araştırmalarda Bilgisayarla İstatistik Uygulamaları**, Ankara: Ocak Yayınları.

- Evrin, S. (1967). **Psikoloji Açısından Şahsiyette Bir Buud Olarak İçedönüklük-Dışadönüklük(Introversion-Extraversion) Sorunu Üzerine Bir Araştırma**, İstanbul: İ.Ü. E. F. Yay., No:1284
- Hedges, P. (1997). **Kişiliğinizi Tanımanın Yolları**, İstanbul: Rota Yayınları.
- Kepçeoğlu, M. (1995). **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, Ankara: Gül Yayınevi.
- Köknel, Ö. (1985). **Kaygıdan Mutluluğa Kişilik**, İstanbul: Altın Kit. Yay.
- Köse, R. (1998). "Effects of Gender Differences Achievement Orientations on Academic Preference and Acquisition", **Eğitim ve Bilim**, c. 22, sayı: 107, s. 36-43.
- Morgan, C. T. (1986). **Psikolojiye Giriş**, 3. Bas. (çev.: H. Arıcı vd.), Ankara: Meteksan Yay., No:2
- Özbacı, N., Tiryakioğlu, Ş. (1996). "Okul Başarısızlığı", **Yaşadıkça Eğitim**, 47, 17-18.
- Özben, Ş. (1996). "Başarısızlık Psikolojik Bir Zehir midir?" **Yaşadıkça Eğitim**, 47, s. 2-3.
- Saral, Ş. (1993). "Özel Trabzon Ata Koleji Öğrencilerinin Uyum Düzeyleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki" **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, S.B.E.
- Ülgen, G. (1994). "Başarı Beklentisi Önemli mi?", **Eğitim ve Bilim**, s. 21-24
- Yanbastı, G. (1990). **Kişilik Kuramları**, İzmir: Ege Ü. E. F. Yay., No:53
- Yavuzer, H. (1992). **Çocuk Psikolojisi**, İstanbul: Remzi Kitabevi.